

הגבעה 24 עונה - בלונדון

לונדון המעטירה

שש שנים לאחר שגירשו את הבריטים, חזרו החיים בלונדון למסלולם. בשדה התעופה קיבל אותי פקיד בריטי, שנראה ודיבר והתנהג בדיוק כמו פקיד בריטי בשדה התעופה בריטי בסרט בריטי. כל הבריטים שראיתי מאז, ואפשר לפגוש מהם גם בלונדון, נראו בעיני כבריטים לכל דבר. עד כאן ההפתעות.

בעיר הגדולה והנוראה הזאת, בין ריבואות בתים קטנים משחירים, באוויר מורעל מפוג עשן, ערפל ופיח. נעים שמונה חוצי מיליון בני-אנוש - מחציתם, בדרך כלל, במחילות ארוכות לאי-קץ ומחניקות מתחת לפני-האדמה, שם אפשר להגיע יותר מהר ובזול יותר לכל מקום תחת שמש לונדון - אם רואים אותה.

לאור הדמדומים הנצחיים, תחת פנסיה-הרחוב שאינם כבים כמעט אף פעם, חולפת על פניך בשאגה שאינה פוסקת נשימת הכרך. סינים, יפאנים, הודים. לבנים. שחורים מאפריקה. שחורים מאמריקה. שחורים מאי הודו המערבית. אינדיאנים. אסקימוסים.

כל אניה מביאה מאות ואלפים מהם. רצו אימפריה, הנה להם אימפריה. וגם חלוצים מישראל. ספרדים גם אשכנזים, וגם אנגלים, ב"באלר האסט" ומטריות. כולם רצים רצים, אחרת יאחרו את הרכבת המוליכה לתחנת הרכבת אשר ממנה יוצאים האוטובוסים לתחנת הרכבת. כאן אינך יכול ללכת, אלא להדחף. בגזירת-הגורל תגיע לאן שתגיע, או למקום אחר.

האנשים כאן עייפים עד מוות. בבוקר אינם יכולים להתעורר. בערב הם ישנים כולם ברכבת התחתית. אתה נוסע ונוסע ונוסע כאן, משוגע ממראה עיניך וממשע אוניך. נפלט ונקלט בטרם תספיק לשאול מדוע. קמים שעתיים לפני תחילת העבודה כדי להגיע בזמן, נוסעים שעתיים חזרה, עייפים, תשושים. יותר מדי ד"תחמזות הפחמן באוויר, אבל יש על זה הרבה ויכוחים מדי שנה, בעונת ה"סמוג".

צריחים בערפל

ליד גדות התימה העכורה, שהיא, כפי שכתב פעם עתונאי ישראלי "הירדן של לונדון", מתנשאים בערפל צריחי הטאואר, הוסטמינטר אביי ובניי הפרלמנט. דרך אולמות מקומרים וקודרים, מקושטים בציורי קיר משמימי-תכלת להגיע אל יציע-הפרלמנט, לשאוב לקרבך את העשן הנושף של מטבח המדיניות הבינלאומית. הצירים משתחווים לספיקר. הספיקר משתחווה לכסאו. מפני שפעם, לפני כמה מאות שנים, עמד שם מובח. אלה בשורה הראשונה רשאים להניח את רגליהם על השולחן, אף עושים זאת, לעיני עם ועדה. אלה מהם הרוצים להריח טבק, הניתן חינם לכל צירי הפרלמנט, מריחים טבק ומזוררים להנאתם. "היר, היר!" הם קוראים, באנגלית צחה, ואינם חלים ואינם מרגישים כמה אנחנו מתרגשים מהעובדה שהנה הם יושבים להם סתם ככה בפרלמנט שלהם ומנהלים את המדיניות הבריטית.

ביום הולדתו השמונים של צ'רצ'יל נפתח חגיגת מושב הפרלמנט. בתהלוכה רצינית צועדים סוסים, המוני סוסים, ועליהם שומרי ראש-המלכה. אחריהם מכוניות קטנות לפינוי הגללים, פרפטואום מובילה.

הפרשים בגלימות אדומות, קובעיי-נחשת מוזהבים המכסים את מצחם, עטרת נוצות, חרבות גבוהים, תמירים. לפניהם רוכבים בסך כמה שוטרים ושומרים על הסדר הקיים. שטר אחד מפהק פיהוק נורא, הוא קרע כמעט לשניים. הרעיון מצחיק אותו, כפי הנראה, מפני שהוא מחייך. גם הסוס מחייך, וגם הקהל. כמה זה אנושי.

המרכבות מופיעות - לורדים, נסיכות, המלכה האם, המלכה, ההמונים מרעיים. הוסטמינטר הול מקושט לכבוד המאורע. המלכה נושאת את נאוה-הכתר. צ'רצ'יל נושא את נאוה יובה-הולדת. הטקס תם, והחיים מתחילים שוב.

למחרת יחריף הויכוח שוב. אטלי יקום, יבקש מצ'רצ'יל סליחה על שהוא מטריד אותו בוויכוח מיד לאחר המאורע החגיגי, צ'רצ'יל יקום, לקול מחיאות כפים, יודה לאטלי ויבקש ממנו להמשיך, בהיותו ממלא רק את חובתו.

נואמי כל העולם

הייד-פארק, במוצאי יום ראשון, הומה מנואמים וגם קצת קהל. אחד מדבר נגד צ'רצ'יל, וגם השני והשלישי. יהודי מטיף לנצרות, ארבעה מחוקי-צלב, חסרי-שינים, מנעמים ומירות נוראות בדבקות. עשרה כורעים על ברכיהם בתפילה, גרמני צעיר מאד ולבן-שער מטיף לממשלה עולמית אך איש אינו שומע לו, והסוציאליסט עומד לו סתם על דוכנו ואינו מנסה אפילו לדבר. אחד הדומה לפרופיסור מדבר בשקט, ברצינות, על כמה תופעות שליליות בחברה האמריקאית, מסתייע בציטטות ומסביר לקהל שומעיו את האדיאות של השיחה המודרנית.

האנרכיסט הוא נפלא - קול עמוק-רועם, זקן שחור, עמידת-קרב מאוששת, הומר חז. למי אין כאן הזמור? נואמי כל העולם, בואו להייד-פארק, האינונו לאלה דברי השוק, יורשיהם של הרטורים הקדמונים, בעלי חנויות טבק ופקידי בנקים הבאים הנה לנאום בשעות הפגאי, להנאום, ויודעים כל מה שיש לדעת על חיתוך דיבור, שניות, משחק, הבנה פסיכולוגית של הקהל. וכל זאת מפני שאיש מהם אינו טוען שהעם חתר בו.

אף על פי שלונדון היא כרך גדול, יש בה גם מן הקסם של פרויבנציה, ובזאת היא שונה מכל כרך אחר בעולם. כל רובע מרובעי לונדון היה בזמן מן הזמנים כפר קטן, והוא מתנהל עד היום כמו כפר קטן, עם המועצה המקומית שלו, העתון שלו, וכל מוסדותיו. כל רובע, על בתי הקטנים, שכמעט אף פעם אינם עולים בגבהם על שתי קומות, שומר על צביונו המיוחד. הסיטי של לונדון היא, לאמיתו של דבר, העיר הקטנה ביותר באנגליה.

שליש-עשרה מיני קפה

העולם הגדול פולש לאנגליה. הפאבס האנגליים, אליהם היו סרים גיטלמנים ללגום בירה או קפה פושר ותצל מפנים את מקומם במהירות לבארים נאים ומבריקים בנוסח איטליה, בהם תוכל להשיג 13 מיני קפה משובח, מקאפוציינו עד בכלל. יש להם שמות מצלצלים - טוקאמו, אל קובאנו, קאבאנו, טרוקו, ואם לא פגשת כמה אלפי ישראלים ברחוב

חוכל לפגוש כמה מאות מהם כאן. אלה הם מקומות-המפגש הבינלאומיים. בפתח ניצב יהודי קטן ורזה מוייטציפל בגלימה ספרדית רחבה ושחורה וסומבררו, חושף כמה שיניים צהובות וטוען שהוא ממאלטה, או מקסיקו, או שניהם כאחד. הם, דחוס, מחניק, אבל כולם אוהבים את זה.

כפינצ'ליירוד אתה פוגש מכרים מתל-אביב יותר מאשר ברחוב דיונגוף. קפה קוסמו דומה בדיוק לכסית, אפילו אותו הלכלוך והשרות, רק חצקל חסר. ישנם כמה ישראלים שעדיין לא הגיעו הנה, אבל שמעתי שהם בדרך. אפיקי עוריה רפפורט עומד להגיע הנה להצגת הבכורה העולמית של גבעה 24 אינה עונה, והוא האחרון. כל הבמאים, עוזרי הבמאים, השחקנים, הסטטיסטים, אלה שנתנו את הכסף וגם כמה אוהדים כבר הגיעו הנה מזמן. איש לא נותר על הגבעה, היא לא תענה. אבל לשבחם של המוסדות העוסקים כאן בהעלאת יהודים ייאמר שהישראלים מהווים את האחוז הגבוה ביותר בין העולים מכאן ארצה.

מי שרוצה תרבות, יכול למצוא אותה כאן. ברויאל פוטבול-הול, אולס-הקונצרטים הנאה והחדש ביותר שראיתי עד עתה באירופה. שם מתחרים מנוחין בחפץ ואיזק שטרן בדוד אויסטראך. הצ'טוריאן מנצח על יצירותיו וסיר תומס ביצ'ם הוקן באמת נפלא. את שקספיר מציגים עדיין בכמה תיאטראות, ואני מתחיל להתגאות בתל-אביב. מפני שלא יותר מתשעים אחוז מהמחזות המועלים כאן על הבמה בכמה עשרות תיאטראות הם קומדיות תפלות, חבוטות, נושנות, בביצוע וול, וכל העסק קיים כפי הנראה רק בשל העובדה שגמוזו עדיין לא הגיע הנה.

אחרי שראיתי כמה וכמה מהמחזות האלה הגעתי למסגרת שמוסינון הוא גאון, וזוהי אחת המסקנות המזוררות והעצובות ביותר שהגעתי אליהן מעודי. היתרון היחידי של תיאטראות לונדון, מחוץ לאולד ויק ועוד ארבעה חמישה, הוא בזה שהשחקנים אינם מדברים אנגלית במבטא רוסי, אבל זה עוד יבוא, אולי.

בחצות בדיוק נפסקים החיים. אין תחבורה. כולם רצים בשארית כוחותיהם לתפוס את הרכבת האחרונה. זוהי הסיבה שמחוץ לכמה שוטרים ושיכורים לא תמצא איש מסתובב ברחובות לונדון. האנגלים מחזיקים בדעה שאלה שאין להם כסף חייבים ללכת לישון מוקדם ולהשכים קום לעבודה, במקום ללכת בטל ולסכן את שלום הציבור. אלה שיש להם כסף, יכולים לנסוע במונית. שקט כבר יורד על הכרך. איש אינו מפריע למומיות בבריטיש מוויאום לישון את שנת הנצח. רק האריות רוטנים מפעם לפעם מתוך שינה בכלוביהם בגן-החיות בריגינטס פארק, ולב יהודי הומה ככינור. האימפריה השוקעת ויהודה העולה.

רחוב לונדוני בשעת מסע המלכה לפרלמנט עוריה בדרך, נמזז עוד לא הגיע